

Михайло Стряк

Тернопільський національний економічний університет

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ НА ОСНОВІ ЛАНЦЮЖКІВ ВАРТОСТІ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Інструментарій управлінського обліку пропонує значну кількість методів і моделей, які можуть бути використані як основа для побудови інформаційного забезпечення стратегічного менеджменту. Для більшості сільськогосподарських підприємств України найбільш актуальним в умовах сьогодення є застосування концепції обліку витрат на основі ланцюжків вартості (Value chain costing) [1, с. 19], що підтверджує розгляд вітчизняними та зарубіжними дослідниками її як бази для розвитку стратегічного управлінського обліку.

Приклади розробки системи обліково-аналітичної підтримки стратегічного управління на основі ланцюжків вартості розроблені науковцями для різних галузях промисловості. Зокрема, використання даної концепції дозволяє одержати значний ефект у сфері нафтохімічної промисловості. М. С. Барахоева розробила систему стратегічного управлінського обліку на основі концепції ланцюжка вартості для визначення того, де може бути знижена собівартість у ланцюжку при проведенні відповідного аналізу. При розробці вищенаведеної системи враховані особливості побудови ланцюжка вартості, характерного для нафтодобувної і нафтопереробної промисловості. Н. І. Чупахіна [11, с. 83] розробила ланцюжок вартості для агрохолдингу («Від поля до прилавку»), що базується на виробництві продукції рослинництва та дозволяє визначити, яким чином формується фінансовий результат і якими є основні напрями інвестицій його подальшого розвитку. В. Б. Кондратьєв доводить, що галузі агробізнесу все більше інтегруються навколо ланцюжків, які очолюють харчові компанії та ритейлери. Наприклад, супермаркети, працюючи як з експортерами, так і з імпортерами, намагаються контролювати процес виробництва загалом (у т. ч. вирощування агропродукції). Вони формують мету – забезпечити відповідність харчових продуктів стандартам якості і безпеки вздовж глобального ланцюжка доданої вартості, що потребує вертикальної координації. Вказаний напрям досліджень активно популяризує Р. Ф. Бруханський [3, с. 210-217; 4, с. 239-243; 5, с. 15-20; 6, с. 163-169; 7, с. 210-217; 8, с. 27-36], за переконанням якого «використання ланцюжка вартості в системі стратегічного управлінського обліку значно розширює предмет останнього, формуючи необхідні передумови для створення ефективної інформаційної підтримки процесу прийняття стратегічних управлінських рішень. Основними відмінностями стратегічного управлінського обліку на основі ланцюжка вартості є вихід за межі системи підприємства, можливість ведення обліку в розрізі окремого ланцюжка стратегічної бізнес-одиниці та формування прогнозних вартісних показників, необхідних для прийняття стратегічних управлінських рішень» [2, с. 271].

Таким чином, на сьогодні в світі складається ситуація, коли великі аграрні корпорації вибудовують вертикальні інтегровані структури для створення повного контролю за ланцюжками вартості, а менші за обсягом компанії налагоджують глобальні вартісні ланцюжки на основі мережевої взаємодії із дрібними виробниками сільгосппродукції по всьому світу. Існування цієї тенденції виявлено і представниками Організації кооперації та економічного розвитку, які в звіті за 2013 р. зазначали, що агрохарчова промисловість щоразу частіше концентрується навколо глобальних ланцюжків створення вартості на чолі з підприємствами харчової промисловості та роздрібною торгівлі.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Стратегічний управлінський облік на основі ланцюжка вартості: теоретичні аспекти / Р. Ф. Бруханський // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. – 2014. – Vol. II, Issue 36. – P. 16-19.
2. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва: монографія / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 384 с.
3. Бруханський Р. Ф. Причини необхідності розробки стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку / Р. Ф. Бруханський // Економічний аналіз. – 2014. – Т. 16. – №. 2. – С. 210-217.
4. Бруханський Р. Ф. Концепція стратегічного менеджменту та бухгалтерський облік: можливі варіанти взаємозв'язку / Р. Ф. Бруханський // Інноваційна економіка. – 2014. – №. 3. – С. 239-243.
5. Бруханський Р. Ф. Зміна управлінських парадигм як фактор розвитку бухгалтерського обліку: стратегічний аспект / Р. Ф. Бруханський // Облік і фінанси. – 2014. – №. 3. – С. 15-20.
6. Бруханський Р. Ф. Аналіз вимог системи стратегічного менеджменту до побудови стратегічно-орієнтованої системи бухгалтерського обліку / Р. Ф. Бруханський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2014. – №. 1. – С. 163-169.
7. Бруханський Р. Ф. Причини необхідності розробки стратегічно орієнтованої системи бухгалтерського обліку / Р. Ф. Бруханський // Економічний аналіз. – 2014. – Т. 16. – №. 2. – С. 210-217.
8. Бруханський Р. Ф. Побудова методики стратегічного управлінського обліку на підприємствах / Р. Ф. Бруханський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 9. – С. 27-36.
9. Гуменюк О. О. Функціонування аналітичного забезпечення діяльності підприємства / О. О. Гуменюк // Сталий розвиток економіки. – 2015. – № 3. – С. 212-216.
10. Пуцентейло П.Р. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. – 2015. – № 3 (58). – С. 228–233.
11. Чупахина Н. И. Теоретические основы создания системы управленческого учета в АПК / Н. И. Чупахина // Аудит и финансовый анализ. – 2007. – № 5. – С. 83-100.



Христина Струк

Тернопільський національний економічний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Використання сонячної енергії, як одного з основних поновлюваних джерел енергії, має надзвичайно важливе значення у зв'язку зі зменшенням запасів непоновлюваних видів енергії (нафти, газу, вугілля).

Кількість енергії від сонячних променів за один тиждень, які падають на поверхню землі, в еквіваленті складають таку частину енергії, якщо спалити всі запаси непоновлюваних джерел енергії.

До переваг використання сонячної енергії можна віднести те, що під час перетворення енергії не утворюється вуглекислий газ, а також не нагромаджуються радіоактивні відходи. При цьому, повноцінне використання енергії сонця обмежується технічним рівнем розвитку цивілізації, що не дозволяє зі значним ККД її використовувати.